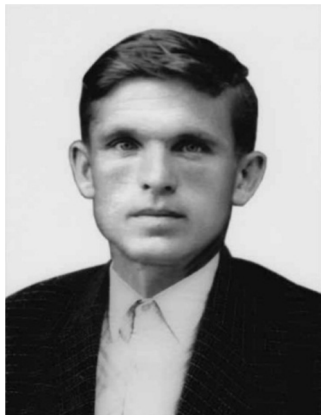

ПАМ'ЯТІ ГРИГОРІЯ ЛЬВОВИЧА САПІТОНА (1901–1954) – ДИРЕКТОРА ГЛУХІВСЬКОГО УЧИТЕЛЬСЬКОГО ІНСТИТУТУ

У січні виповнилося 70 років з дня смерті Григорія Львовича Сапітона – українського педагога та керівника Глухівського учительського інституту в 1947–1952 рр.

Він народився в жовтні 1901 р. у с. Тупичів тодішнього Городнянського повіту Чернігівської губернії (з 2017 р. село – центр Тупичівської сільської громади Чернігівського (до 2020 р. – Городнянського р-ну) Чернігівської області) у селянській родині. Протягом 1921/1922 навчального року молодий і здібний педагог працював учителем початкової школи с. Вихвостів Чернігівської губернії. Після демобілізації з армії, у 1924–1927 рр. навчався на фізико-математичному факультеті Чернігівського інституту народної освіти. У 1927–1930 рр. працював викладачем фізики та електротехніки в профтехшколі селища Добрянка, що на півночі Чернігівщині. У 1930/1931 н. р. працював асистентом Шосткинського хіміко-технологічного інституту, а наступний 1931/1932 н. р. – асистентом Чернігівського інституту соціального виховання.

У 1932 р. Г. Сапітон із родиною переїхав до Глухова, де до травня 1934 р. працював доцентом Глухівського сільськогосподарського інституту. Однак зазнав безпідставної критики та гонінь. Звинувачений «у відсутності достатнього ділового зв'язку в своїй роботі та небажанні стати вище своїх зоологічних інтересів», був змушений рік перебувати без роботи та без улюблених наукових пошуків. Лише у 1935 р. його прийняли до Глухівської середньої школи механізації сільського господарства на посаду завідувача учбової частини. В 1937–1939 рр. обіймав посаду завідувача учбової частини Глухівської школи № 3. Також за сумісництвом з вересня 1938 р. почав працювати викладачем фізики в Глухівському учительському інституті, до якого повністю перейшов у 1939 р. – старшим викладачем фізики та деканом фізико-математичного факультету. Упродовж 1941–1944 рр. Г. Сапітон перебував у евакуації в м. Вольську Саратовської обл., працюючи викладачем.

За викликом народного комісаріату освіти УРСР Г. Сапітон у лютому 1944 р. прибув з евакуації у розпорядження Глухівського учительського інституту та знову обійняв посади старшого викладача фізики, завідувача кафедри фізики та декана фізико-математичного факультету. 1 вересня 1947 р. вченого було призначено директором Глухівського учительського інституту. У 1949 р. до 75-річчя Глухівського учительського інституту він активно вивчав минуле глухівського вишу, зокрема, листувався з його відомими випускниками (наприклад, С.М. Сергеевим-Ценським) та став автором рукопису з історії глухівського закладу вищої освіти. Також працював над написанням кандидатської дисертації. Однак знову став жертвою повторних репресій. Напередодні «ночі страчених поетів», коли за сфабрикованою справою про антирадянську діяльність Єврейського антифашистського комітету в СРСР було розстріляно 13 підсудних, Г. Сапітона звільнили з посади директора з формулюванням «як такий, що не забезпечив керівництва інститутом». Утім, він продовжував працювати в закладі на посаді завідувача та старшого викладача кафедри фізики. Продовжував займатися улюбленою історією, перебував у творчій відпустці «для закінчення роботи над дисертацією».

Однак здоров'я було вже давно підірване внаслідок утисків, заборон і переслідувань. Помер Григорій Сапітон 29 січня 1954 р. на 53-му році життя. Похований на Вознесенському кладовищі міста Глухова на Сумщині.

Андрій Гриценко